

4 juni 2023 (Feest van de H. Drie-eenheid)

Kiran Joy o.p.

Deze zondag staat normaal bekend als de nachtmerrie van de predikant. Maar vandaag ben ik een beetje relaxt. In tegenstelling tot andere zondagen heb ik vandaag niet de druk om u mijn preek te laten begrijpen. Dus als iemand na de mis zou komen zeggen dat hij mijn preek niet kon volgen, dan denk ik dat ik vandaag de beste preek heb gehouden.

Het is waar dat de Drie-eenheid, het meest centrale mysterie van ons geloof, ons erg vreemd blijft. Kerstmis en Pasen, Pinksteren en Christus Koning: dat zijn feestdagen waar we nog wel bij kunnen. Maar met de Drievuldigheid weten we niet goed waar we staan en kunnen we niet veel aanvragen. Zelfs de vele analogieën die we hebben ontwikkeld om de drie-eenheid te begrijpen, helpen ons slechts aan de oppervlakte. Zodra we ze beginnen te analyseren, vallen ze gemakkelijk in één van de oude ketterijen. We zouden dus geneigd kunnen zijn om te zeggen dat het al zo moeilijk is om in de wereld van vandaag het geloof in één God te respecteren. Waarom het dan nog moeilijker maken met "één God in drie"?

Zo voelen we het spontaan aan. En toch kan dat niet juist zijn. Het geheim van Gods eigen wezen kan toch niet zonder belang zijn voor ons, geschapen naar Zijn beeld en gelijkenis. En wat is dat geheim anders dan wat we in het evangelie van vandaag hoorden, "*God is liefde*" ?

Drievuldigheidszondag herinnert ons eraan dat de God in wie wij geloven niet bestaat als een eenzame, in zichzelf rustende geest; maar dat Hij integendeel in zichzelf liefde is, in zijn eigen wezen een gemeenschap is.

"Drie goddelijke Personen in één goddelijke natuur", zegt dan een bekende formule. Dat is per slot van zaken een formule waarmee de kerkvaders hun onmacht bekennen om Gods diepste geheim in woorden vast te leggen. Hoewel onze moderne geesten enige moeite hebben om deze formule te begrijpen, denk ik dat zulke formule een echte belang voor ons heeft. Maar, zeggen die woorden en formules weliswaar niet *hoe*, dan zeggen ze toch wel *dat* in Gods wezen perfect en zonder de minste tegenspraak gerealiseerd zijn twee oerverlangens van elk mensenhart, twee idealen die wij mensen er nooit in slagen perfect samen te realiseren. Enerzijds het verlangen naar perfecte eenheid onder menselijke personen (noem het volmaakte liefde als ge wilt). Anderzijds het verlangen naar perfecte zelfstandigheid van elke menselijke persoon (noem het volmaakte vrijheid als ge wilt).

Persoon en gemeenschap, liefde en vrijheid. je zou de geschiedenis van elk mens, van ieder gezin, van elk land, ja zelfs van de wereld kunnen schrijven vanuit het conflict tussen deze twee idealen. En het zou dan inderdaad een geschiedenis zijn van conflicten, van strijd, van oorlog. Mensen slagen er nooit in onder elkaar die twee idealen voor langere tijd tegelijk en voor iedereen in stand te houden. Vaak zijn gemeenschap en eenheid alleen mogelijk door het gebruik van macht, onderdrukking, geweld en ten koste van persoonlijke onafhankelijkheid en vrijheid.

Spijts alles is het waar dat we deze idealen nooit uit het oog verliezen. Spijts alles geloven in een echte en hechte gemeenschap van personen, en daar zo sterk in geloven, dat we na iedere nieuwe mislukking er weer opnieuw aan beginnen, is een geloof dat zich niet laat herleiden tot een geloof in het menselijk kunnen : er zijn geen geslaagde menselijke voorbeelden om na te volgen.

Maar de mens is niet geschapen naar het voorbeeld of het beeld van zichzelf of van een andere mens. We zijn geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. En deze Drie-eenheidszondag herinnert ons eraan dat, dat God, naar wiens beeld wij geschapen zijn, geen monade is, geen eenzame innerlijk rustende geest, maar een drie-eenheid, een gemeenschap van vrije personen. In Hem worden de oerverlangens/idealen van elk mensenhart, naar "eenheid en vrijheid", perfect gerealiseerd.

Spijts alle voorbeelden van het tegenovergestelde toch blijven geloven in en streven naar gemeenschap van vrije personen, daartoe kunnen vele dingen bijdragen. Een daarvan is de liturgie, zoals deze Eucharistie vandaag. Elke Eucharistie is ook onze poging om die eenheid uit te leven door samen te bidden als gemeenschap en in persoonlijke vrijheid. De uitdaging voor ons is om zulke getuigenis van eenheid tot onze diepste natuur te maken, niet zomaar als een houding of een manier van spreken, maar als iets wezenlijks voor ons is zoals in de drie-enige God. Daartoe moge God ons helpen, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest! Amen!